

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiae, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1690**

Disc. CVI. Romana palatii de Capranica. De reciproca contenta in
dispositione vocante ab initio plures personas plures diversas lineas
constitutas. An intelligatur discretivè inter descendéres ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

singularis resolvitur in pluralitatem singulariter & discretivè verificandam ideoque omnes sub tali dispositione usque ad ultimum omnium linearum comprehensi censentur, ut admittere videtur idem Peregr. d. art. 28. num. 24. atque declarando eundem observant Eusar. conf. 24. 4. num. 14. & sequen. & optimè Rota apud Fenzon loco citat.

Clarius, quia ubi etiam dicta verba reciprocari lineare inducentia non adessent; Adhuc tamen eadem subintelligenda esset ex conjecturis, ex quibus hodiè præsertim inter descendentes receptum est. Illam etiam sine tribus consuetis requisitis induci ex deductis apud Orthob. decis. 77. & in Bonon. bonorum 27. Ianuarii 1662. coram Albergato, & frequenter ad hanc materiam reciproca linearis.

Conjectura autem videbantur nimis clarae, manifestam redolentes voluntatem, nedium ex reciproca primo loco ordinata, sed etiam ex prohibitione alienationis, & ex altera prohibitione detractionum, etiam legitime cum strictissima cautela Socini, ac demum ex dispositione in casu delicti repetita semper cum verbis nimis amplis & efficienatis, ratione acenixa voluntate perpetua conservacionis bonorum integrè & sine aliqua diminutione in agnatione & familia, unde propterea videbatur voluntas clara incapax disputationis.

Quoverò ad qualitatem bonorum, quamvis plures census per ipsos gravatos acquisiti essent, atque ego admitterem propositionem hodie in foro pro regula receptam, ut acquisitiones factæ nomine proprio per gravatum sua sint, ac sibi acquirantur, quamvis de pecuniis hereditariis, in quarum restitutione tantum debitor remanere dicitur, ad sui commodum vel periculum acquisitione cedente ut infra discut. 177. cum ibi proximis; Inanem tamen dicebam hujus inspectionis effectum, vel ex ejusdem regula recepta limitatione, quoties testatoris præceptum accedit de investiendis pecuniis hereditariis, cum tunc præsumptio sit sub nomine hereditatis acquisitionem factam esse, quamvis pro se ejusque hereditatis canet ex firmatis decis. 38. num. 1. & sequen. par. 9. recent. in Catacen. hereditatis 28. Aprilis 1653. Cerro decisione 38. parte II. recentior, edita in causa de qua d. discut. 177. Vel quia in omnem eventum gravati remanerent debitores pro reintegrazione fideicommissi in pecuniis obventis ex censum hereditariorum extinctionibus, pro qui-bustquam liquidis & certis competebat retentio, quæ indubitate intrat, quoties objectum illiquidatis non obstat ex deductis supra in fuliginaten fideicommissi disc. 73. & in aliis, unde effectus erat idem.

*Casus decisus per Rotam pro Capranica,
postea concordatus.*

De reciproca contenta in dispositione vocante ab initio plures perdivides plures diversas lineas constitutus. An intelligatur discretivè inter descendentes cuiuslibet linea, non tem de linea ad lineam, vel per etiam isto secundo modo obdividuitatem, vel quia dispositio consideraverit omnes tanquam uno genere, seu linea.

S V M M A R I V M

- 1 Act series.
- 2 Resolutio cause.
- 3 Objecta seu rationes dubitandi.
- 4 Possessio præsumitur ex titulo preambulo stat.
- 5 Qualis sit vera probatio descendentiæ sub lignis personarum, & quod illa perscripitione in antiquis sit fallax.
- 6 Fideicommissaria competit immisso ex testamento vel ex Salviano.
- 7 Declaratur ubi fideicommissum est per ultimam testam secus si per actum inter vivi, dum differentie.
- 8 Constitutum expirat in primo & non sufficiens successoribus.
- 9 Concessio Principiū transfert dominium & potest etiam sine tradizione.
- 10 Ex investiture vel concessione Principiū comparsio ad instar 1. fin.
- 11 & 12. De regulis seu conclusionibus in mattera pro linea.
- 13 Declaratur conclusio de reciproca intelligentivè in pluribus lineis ab initio constituta.
- 14 De fideicommisso facto ad favorem familiæ quod deretur tanquam unum corpus sine effectu necarum.
- 15 Qui declarat non disponit, sed quid aperte aperit.
- 16 De circumstantiis denotantibus fideicommissis dispositionis individuatatem, ob quam via distincio linearum vel graduum, & nominis do successoriis, sed potius quoddam junctione scandi.
- 17 De differentia inter nam, & alteram processu pro linea ad diversos effectus.

D I S C . C V I

R O M A N A PALATII DE CAPRANICA

P R O

BARTHOLOMÆO, ET ALIIS
DE CAPRANICA.

C V M

MONASTERIO PURIFICATIONIS.

Cum Cardinalis Dominicus de Capranica ejus testamento mandasset in propria posito in platea, quæ de Capranica nuncuparetur Collegium Scholariorum, Cardinalis vero Angelus germanus frater & heres cuperet idem Palatium ab ipso ampliatum, & ampliandum, ut propter illorum temporum conditio confitimus, ne quere nepotibus, eorumque descendentes, & familia in perpetuum conservaretur; Hinc præ constructo quadam adjacenti edificio

pro vno Collegio, obtinuit à Sexto IV. præfata voluntatis testatoris commutationem in quadam forma extraordinaria magis tutu, quod scilicet ipse Pontifex avocando ad se dicti palatii dominum, illud per literas Apostolicas concilii præfato Cardinali Angelo, ejusque familia, & agnationi, juxta illum successionis ordinem, quem ipsemer Angelus declararet, ac disponeret; In quarum literarum exequitionem Angelus prædictus per publicum instrumentum declaravit post eius mortem in dicto palatio successores, Joannem Baptistam ex Juliano, Antonium ex Joanne, & Agabitu ex Bartholomæo fratribus prædefunctis nepotes, eorumque filios, nepotes, posteros, & successores in perpetuum, de domo, & familia, extra quam illum alienati, vel exire non posset, concedendo etiam eisdem alias præminentias super dicto Collegio.

Defecta vero ad breve tempus linea Joannis Baptista in Juliano juniori ejus filio, palatum prædictum totum consolidatum fuit in duabus aliis superficiibus linea Agabiti, & Antonii, defunctoque postmodum sine prole masculina Stephano d. Antonii ex Petro filio nepote, superstitibus Claudiæ, & Gentilescæ filiabus, contra istas super dicti palati portione ab eum parte possessa, judicium institutum in Rota Camillus dicti Agabiti ex Bartholomeo secundo filio nepos, Verum sequuta præfati Camilli morte, causa diuturnum silentium passa est, usque que morruis, tam dictis Claudiæ, & Gentilescæ, quam Didaco de Cinquinis Claudiæ filio absque alia prole, Bartholomæus, Hiacynthus, Carolus, Ignatius, & Aloysius dicti Camilli abhepotes, atque ex Angelo Camilli filio descendentes, dictam antiquam item in Rota jam pendentem instauratae sunt, seu verius aliam ex integro introduxerunt in judicio immisionis coram Cerro contra Monasterium Purificationis præfati Didaci heredem, datoque dubio, An cloribus danda esset immisso, in ejus secunda propositione sub die 6. Maii 1661, affirmativa prodit resolutio cui Monasterii administratores prudenter acquieverunt, contenti per concordiam remissionem fractum litem pendente perceptorum, ac expensatum litis, atque ita praesens causæ finem habuit.

In duabus igitur disputationibus desuper in Rota habitis, quatuor ex parte Monasterii rei conventi, & possessoris ad repellendos actores deducebantur objecta; Primo scilicet defectus probata identitas, quod controversia palati portio fuerit dictorum Cardinalium, atque sub præfata dispositione contineatur; Secundò defectus legitimatio personarum, quod scilicet actores non bene concluderent eorum descenditiam à præfato Agabito; Tertiò incompetentiæ interdicti possessorii adipiscenda, quod vulgo in Curia immisionis dicimus, dum non agebatur de fideicommisso ordinato per ultimam voluntatem, sed per contractum; Et quartò demum deficientia ipsius fideicommissi, quodque ista portio in ultimo de dicta linea, tanquam ex cœllauite reciprocâ linearî, effecta esse libera.

Primum objectum nullam habui inspectionem juris, atque de facili in facto superatum fuit per concludentes probationes ipsamque rei evidentiam, unde satis modicam, in modo serè nullam habui difficultatem; Alter punctus legitimatio personarum pariter consistebat in puro facto, in quo satis bene, & concludenter per gradus distinctos probata fuit legitima descendititia actorum à præfato Agabito, & Bartholomæo juniori ejusdem Agabiti

filio; Atque bene concludentibus probationibus resultabitibus ab instrumentis publicis, & actis judicialibus, aliisque authenticis documentis, & taliibus in causa decisione enunciatis, Addebam ego meliorem probationem resultantem ab ipso facto, quod scilicet actores eorumque majores fuisse ac essent actuales possessores alterius portionis dicti palatii, necnon aliquarum præminentiarum in dicto Collegio, absque eo, quod nec quidem sumus daretur diversi tituli; Ideoque dicebam intrare regulam desumptam ex textu int. 2. C. de acquirendâ possessione, de qua ceteris relatis Alia reg. 2. presump. 23. Buratt. & Adden, desig. 614. ut possesso præsumatur ex titulo præambulo, dum de alio non constat, Quæ regula fortius procedit in iis, qui sunt descendentes live de eadem domo, & familia, juxta celebre ac receptum conf. 145. Fulgesi.

Et quidem, ut ego sapientius in propofito probatio-nis nobilitatis expertus sum, alias species probatio-nis per antiqua privilegia, vel instrumenta, aliaque documenta, quæ in archivis reperiantur, de facilis sunt fallaces, ac mendosæ, utpote, imitando formam antiquam de recenti conficta, atque in Archi-viis authenticis, & probatis inter scripturas antiquas studiœ repolita, sive quod sunt vera, sed falsitas consistit in applicatione ad personas à quibus hujusmodi vanitatum stulti affectatores sapientius ad statum irrisio[n]is devenientes descendere dicant, majorque fallacia resultat à probationibus per testes; Magis ergo certa existimat illa, quæ resultat ab actuali possessione Castrorum seu palatiorum, aliorumque antiquorum bonorum, quoties concurrunt, familia identitas, & communis reputatio, atque non urgent contrariae probationes obventionis ex diverso recenti titulo, quod etiam non semel sum expertus, quod scilicet aliqui ordinis popularis causaliter habentes idem cognomen quod aliqua antiqua conspicua familia adhibere consuevit, ex fortunæ beneficio ad meliorem statum redacti, non solum plantaverunt magnos arbores cum quibus demonstretur familia identitas, ac directa descendititia probetur, cum antiquis instrumentis, & documentis ita ut supra de recenti confictis, eo modo quo moderni pictores satis bene configunt antiquas tabulas Titianus & Raphael, sed etiam acquirendo illa Castra & bona quæ per dictam antiquam familiam possessa fuerunt.

Juris igitur inspecciones cadebant super tertio puncto ordinis judicij seu competentiæ intentatiæ remedii immisionis, & super quarto justiciæ seu existentiaz, ac durationis fideicommissi; Quatenus ergo pertinet ad tertium, scribentes pro Monasterio reo convento non negabant, ut quidquid in ratione disputativa seu scholastica dici valeat, fideicommissario, sive sit primus, sive ulterior, juxta opinionem in praxi receptam, & quotidiam, competat hoc adipiscenda interdictum, quod immisionis dicimus, vel ex remed. l. fin. C. de Edillo diu. Adv. tol. vel ex remedio Salviani tanquam ex legato; Dicebant tamen id procedere ubi agitur de fideicommisso ordinato per ultimam voluntatem, fecis autem, ubi per actum inter vivos ex ea differentiæ ratione, quod per ultimam voluntatem ex judicio testatoris, dominum absque necessitate traditionis transfertur in eos, ad quos ipse voluit bona transferri, unde solum requiritur apprehensio possessionis; Non sic est in actibus inter vivos, in quibus dominum non transfertur sine traditio-ne, & consequenter illa non sequitur non datur rei vindicatio, vel aliud remedium reale, seu rei per-

sequu-

sequitorum; Solumque, ubi disponens per contractum adiecit hypothecam pro illius obseruantia, competit hypothecaria, vel Salvianum pro dicta hypotheca observantia primo donatario pro contractus effectuatione, qua sequuta, cum ita eadem hypotheca consumpta sit solumque fortitafuerit esse in primo donatario, hinc prouidet eam non habet secundus, cum tunc nulla adsit hypotheca super restitutione ab uno donatario alteri facienda, ideoque non competit nisi actio personalis pro observantia voluntatis donatoris, & consequenter intrare non possunt haec remedia realia, seu rei perpendicularia, ut ceteris relatis probant *Giovagn. conf.* 34. lib. 2. *Ger. Spin. conf.* 53. *Merend. lib. 7. contriv.* 45.

¶ Ideoque etiam in casu quo primus donator adiecit nedium hypothecam, sed etiam clausulam constituti ut illa suffragetur tantum primo donatario non autem ulterioribus, utpote jam consumpta & expirata, habetur deductum in Romana fideicommissione *Cefis discr.* 134, multomagis in hac facti specie, in qua neque aderat primidonoratoris hypotheca.

Pro isto objecto evitando. Alii pro hac parte scribentes constituebant fundatum in motivo nudi facti, quod amplecti etiam visa est Rota, quod scilicet adiecit hypotheca apposita per ipsos donatarios primos vel secundos rei conventi auctores mediatos super observantia dicta donationis in quodam instrumento divisionis.

Quidquid autem esset de subsistencia istius motivi, quod ex facti serie, ac circumstantiis non omnino tutum videbatur, ac etiam de dicta propositione *Ger. Spin. & Giovagnoni*: de qua habetur particulariter actum in Romana donatione de Iordanie sub tit. *de donat.* Ego etiam in sensu veritatis, dicebam difficultatem in proposito cessare, cum non ageretur de concessione per actum inter vivos facta per privatum, in quibus terminis intrat difficultas, sed ageretur de concessione, qua directe ac immedietate toti familia facta fuit per Papam supremum Principem per cuius concessionem, etiam sine traditione, transferri dicuntur dominium & possessio ex deductis per Rotam, dec. 82. num. 5. & per Rotam dec. 81. num. 5. & 6. par. 5. recent. Unde propterea intrat eadem ratio ob quam receptum est dicta interdicta possessoria competere pro dispositione per ultimam voluntatem, Et consequenter ex concessione seu gratia Principis, sive ex investitura competit etiam immisso ex remedio *l. fin. C. de editto diu Adr.* seu ad instar ex deductis per Rotam dec. 58. 2. n. 17. ad 27. par. 5. recent. dec. 214. num. 6. & 9. & dec. 242. num. 3. par. 7.

I Denum vero, quoad ultimum punctum super meritis negotii principalis, ac duratione, & pertinentia fideicommissi, scribentes pro Monasterio contendente de fideicommissi expiratione, ac bonorum libertate duas deducebant conclusiones generaliter, ac in abstracto veras, quas dicebam ego non indigere tanta allegationum dote, quanta cum consueto legislaturum improbo labore illis praebebatur, cum hodie possint presupponi pro regula, sola que difficultatem recipient, an ex facti qualitate, & circumstantiis convenient, necne limitaciones quibus subjacent, ut plures habent in precedentibus ad hanc materiam reciproca linearis; Primo scilicet, quod cum plures linea ab initio constitute fuerint in pluribus dicti Cardinalis nepotibus, idcirco reciproca in praefata donatione contenta, intelligenda veniebat discretive in qualibet linea, non autem de linea ad lineam; Et secundo,

quod cum ageretur de dispositione unius, ubi etiam admittenda sit moderna vera, ut etiam sine explicito concurso trium vulgarium requisitorum detur reciproca linearis et reciprocis, adhuc tamen iste debeant alle minimi testes: & efficaces, cum haec sit efficitu iustificiorum ascendentis, & illam transversale extranei.

Econversò autem ceteri scribentes pro hoc cum quibus ego etiam procedebam, intulisse praefata regulæ limitatione deductam contemplatione agnationis, ex qua junda et conjecturis resultare reciprocum linearis et dispositione transversalis habetur in predictam *dec. 183. par. 10. recent.* & in *tad. apud Orthob. dec. 177.* & in aliis frequentius, & super hoc magni habiti fuerunt labores inter super conjecturarum efficacia, vel inefficacia. Etive cum magno cumulo allegationum.

Mihi vero videbatur hujus inscriptionem tem non adesse, cura id procedat in ea difficiqua fieret ab initio ad favorem plurium patrum nominibus appellativis, que vocata aque patratu sunt tanquam stipites plurium linearium, constituendarum qualis non erat causa nobis, quo Papa non distinxit personas, neque etiam restrinxit, sed palatum donavit toti familia versum, unde propterea omnes de ipsa facta sive ex una, sive ex altera linea, venient directe coequaliter tanquam membra constitutiva corporis, seu unius persona imaginis; fideicommisso relicto familiæ in genere hoc apud *Peregr. decis. Patav.* III. & per *Rotam dec. 19. p. 9. rec.* & in aliis, ac habemus fabulosam in materia jurispatronatus, pro una, vel plurimi familij fundati.

Et quamvis Cardinalis Angelus distinxit sonas praedictorum trium nepotum ex tribus suis fratribus, ita lineas distinguendo, ut se propterea scribentes in contrarium dicebant, quod sicutur potius in dicta prima parte distinctio super quo nimirum insistebarat, Attamen, ex insensu veritatis, dicebam objectum non esse quoniam revera concessio palati ad favorem versus familij, directe, ac immediate facta per ipsum Papam, per quem Cardinali Angeli concessio solum fuit facultas declarandi patrum quae dictam familiam constituerent, seu quod hoc generale vocabulum convenire debet, ne extranei vel remoti ejusdem cognomini consimilis pretendere possint, & sic est declaratio, non importat dispositionem, quoniam quidem non disponit, sed quidjam dispossit fieri, ad instar excutientis grana à spica iuxta communia text. in *l. adeo 7. ss. de acquirent. ratione minio.*

Multum vero istam dispositionis unitatem considerant duas notabiles facti circumstantiae, scilicet resulsans ab ipsius palatii structura, & duas ex oculari aspectu comprobata, omnino ingressus, & scala nobilis, necnon corollaria, Et altera quia Papa in dicta concessione considerat quod existentia istius palatii in familia Cardinalis fundatoris Collegii Scholarium axis fuisse ad ejusdem Collegii bonum regimen ob considerationem superintendantiam illorum de familia ergo exclusa fuit ad evidentiam mixtura extraneorum; Ac propterea ponderabam vocationem plurium nepotum eorumque descendentium, differenti palatii divisionem, referri solum debere ad eas-

- titum fruitionis, ac habitationis, ipsa rei substantia individua remanente, itaut factio casu defecet linea vel portionis, non intret ordo successorius, seu formalis transitus de linea ad lineam, sed potius per quandam speciem illius iuris non decreendi, quod datur in feudi individuis dignitatis vel in iure patronatus, aliisque hujusmodi iuribus juxta casum de quo in Muniten. sub tit. de feud. disc. 8. ibi enim dicta satis conserunt ad rem.
- Ponderando etiam magnam esse differenciam inter illam rigorosam reciprocum linearem, quae pretendentur per masculos unius linea juxta casum de quo agitur d. decr. 133. par. 10. rec. & apud Othob. dec. 177. cum similibus, in exclusionem feminorum lineas admissas, & casum in quo agatur de reciproca linearie post jam evacuatam unam lineam ad effectum impediendi transitum ad omnino extraneos verisimiliter abhorrit, ut scilicet longe facilis in hoc secundo casu dicta reciproca intret quam in primo, Ideoque non mirum si antiqua lisa per Camillum aliquam passa fuit difficultate, dum agebatur de prima specie magis rigorosa excludendi proprias filias à portione parentis, quam etiam feminas dicuntur agnatas ac de familiâ, juxta plenè deducta decr. 133. par. 9. rec. & frequenter supra ad materiam masculini concipientis femininum, secus autem in casu praesentis controversia cum Monasterio omnino extraneo, Ideoque iusta beneque fundata visa est resolutio.
- 17

PERUSINA FIDEICOMMISSI DE ANSIDEIS

PRO

BALTHASARE DE SARACENIS
&
NICOLA O DE DANZETTIS

CVM

HOSPITALI MISERICORDIAE.

Casus decisus per Rotam pro Saraceno
& Danzetto.

De caduclatione secundæ substitutionis ob caduclationem primæ; Et quando corrupto antecedenti gradu substitutionis, caducentur lequentes, vel potius intret vulgaris in fideicommisso seu anomala ad theoriam Bart. in l. quamdiu ff. de acquir. bared.

SUMMARIUM.

Fabri series.
Resolutio causa.

Balthasar de Ansiedis instituto herede Pompilio fratre, fideicommissum ordinavit in eiusdem Pompili filii, nepotibus & descendentiis masculis, quibus non extantibus, vocavit Italianum alterum fratrem, cui strictissime prohibuit quacumque alienationem, quinimo interdixit, ne ad possessionem bonorum admitti posset, nisi prius facta illorum descriptione per Ministros Hospitalis Misericordiae, ad effectum providenti eorum bonorum conservatione, declarando quod dictus Julianus esset solùm administrator ac dominus ususfructus, post mortem vero dicti Juliani substitutus præsatura Hospitalis.

Post mortem testatoris, obiit primò dictus Julianus, deinde vero Pompilius superstitio Alexandro filio, cui defuncto absque prole, cum successissent Saracenus & Danzettus, contraria istos Hospitalis, prætendens factum esse casum dictæ substitutionis, iudicium instituit, & introducta causa in Rota coram Priolo subdie 26. Ianuarii 1650, prodit resolutio reis conventis favorabilis in exclusionem substituti, cui resolutio Administratores Hospitalis acquievunt, forsitan ex aliqua concordia, dum, quod sciama causa ulteriore disputations progressum non habuit.

In hac autem disputatione, scribentes pro Hospitali auctore, bene observando iudicabilem Curiam stylum non evagandi in superfluis, neque assumenti illas disputationes quæ ad inanem informationem seu consiliorum ornatum per exterios assumi solent, super propositionibus, quæ alias apud antiquiores controvergunt, hodie tamen passim receperunt pro regula? Admittebant regulam, quod caducato precedenti gradu substitutionis, caducentur omnes; Dicebant tamen id recte procedere in substitutione mere fideicommissaria, & quando per eam tantum testator disponere voluit, secus autem, ubi per compendiosam continentem quoque sub se vulgarem, quæ duplex in iure dicitur, una directa, per quam substitutus dicitur primus heres, quæ evanescit per instituti aditionem. Et altera in fideicommisso, quam alias anomalam dicimus, per quam corrupto gradu antecedenti, subsequens iure sub-ingressio intrat in locum seu gradum corruptum,

atque